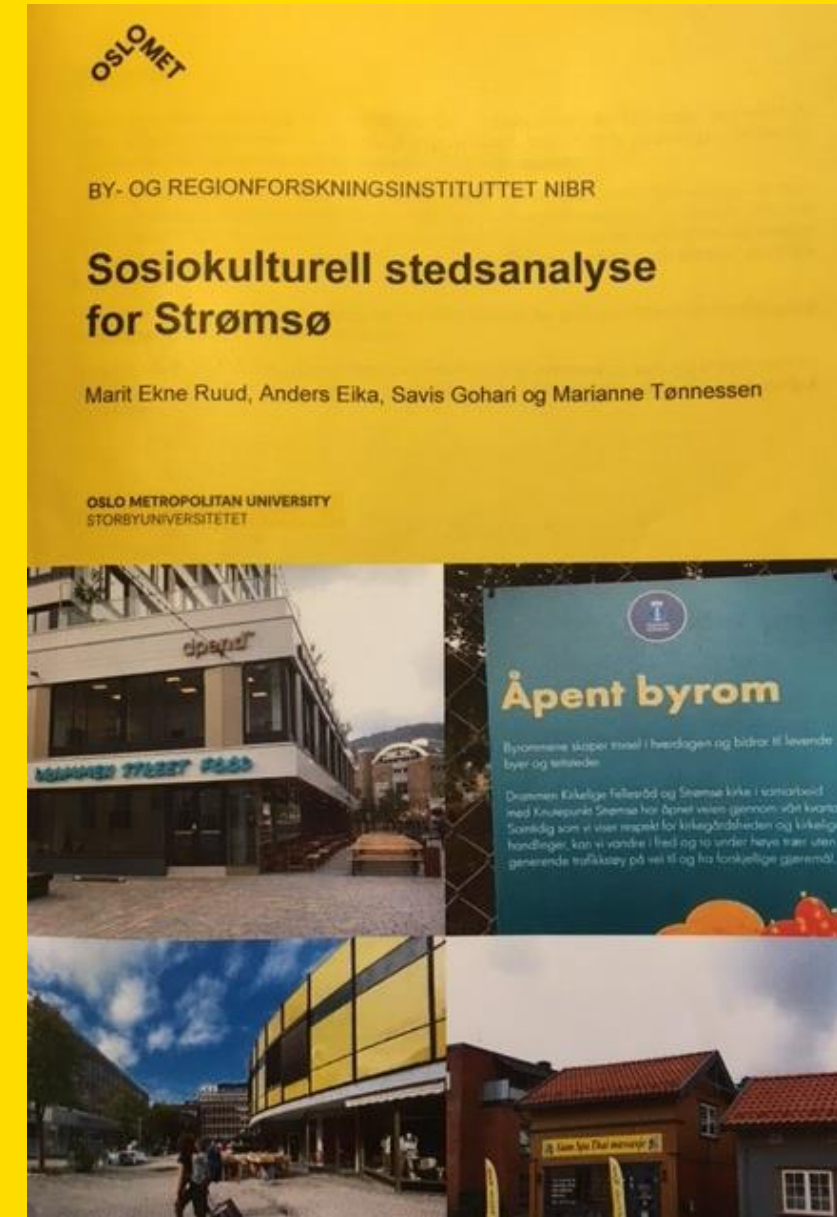

Sosiokulturell stedsanalyse Strømsø

Marit Ekne Ruud
NIBR OsloMet

Politisk styringsgruppe, Drammen kommune
23.januar 2023

Hva er sosiokulturell stedsanalyse?

- Sosiokulturell stedsanalyse er både en metode og et analyseperspektiv
 - Fokus på lokalbefolkningens og lokale aktørers erfaringer med stedet
 - *Stedsbruk* – kan f.eks. avdekke ekskluderende vs inkluderende møteplasser
 - *Stedsbilder* – oppfatninger av stedets kvaliteter og mangler, og interne vs eksterne bilder
 - *Stedsinteresser* – avdekke at ulike grupper har ulike interesser for hvordan stedet skal utvikles (motstridende og sammenfallende)
- Bruker ulike metoder for å ivareta en helhetlig tilnærming
 - Har snakket med innbyggere (kjøpesenteret), næringsliv og tjenesteytere

Levekår vs Livskvalitet

- Områdeprogrammer begrunnes i levekårsutfordringer
 - Derfor også fokus på det er opplevet som negativt -> ses ovenfra
- Stedsanalysene gir et mer nyansert bilde
 - Har også fokus på de positive kvaliteten og de positive trekkene som områdene har -> ses nedenfra

Sosial bærekraft og sosial kapital

- Ser individers livssituasjon i lys av sosial bærekraft
- Sosial bærekraft tar utgangspunkt i rettferdig fordeling av ressurser
- Deles inn i
 - Individuelle behov – alle skal ha lik tilgang til goder
 - Interaksjon med lokalsamfunnet – lik tilgang på tjenester på tvers av geografiske områder
 - Mangfold og sosial integrasjon i lokalsamfunnet

Om stedsanalysen – temaer som er belyst

- Fra statistikkene:
 - Hva kjennetegner befolkningen og hvor er de største utfordringene?
 - Hva kjennetegner boligsammensetning og boligsituasjonen?
 - Hva kjennetegner eiendomsstrukturen og eiendomsaktørene?
- Den kvalitative delen:
 - Hvilke stedsbilder og forestillinger har beboere og lokale aktører?
 - Hvilke nærmiljøkvaliteter og nærmiljøtilbud finnes på Strømsø?
Hvordan brukes disse?
 - Hvilke stedsinteresser finner vi?

OSLOMET

Strømsø har flere stedsbilder

- Kulturhistorien er viktig for folk
 - Det eldre bygningsmiljøet
 - Globusgården
 - Revitalisering av kaiområdet
 - Rituelle arrangementer som forsterker eldre og nyere historie
- Andre positive stedsbilder
 - Perfekt beliggenhet
 - Mangfold
- Negative stedsbilder
 - Ligger på skyggesiden
 - Skitne og støvete fasader og uterom
 - Mangler noe som trekker folk – trenger mer liv på torget
 - Strømsø er delt i to – sosioøkonomiske skiller (Grønland/Nybyen vs Brandenga/Rundtom)

Stedsbruk

- Steder som brukes
 - Strømsø torg og spisestedene
 - Aktivitetstilbudene – både unge og eldre
 - Turområder
- Hva savnes?
 - Bedre tilgjengelighet
 - Tryggere og «hyggeligere» uterom
 - Flere trygge overganger i trafikken
 - Grøntområder, lekeområder og turveier
- ***Hva kan gjøres for mer brukervennlighet?***
 - Mer belysning, benker og planter
 - Forenkle byråkratiske prosesser for å få gjennomført tiltak som fremmer gode byrom

Tre eksempler på stedsinteresser:

a) Motstridende interesser ved fysiske forhold

Behov for bedre boligtilbud og bedre boforhold -> færre utleieboliger

- *Hva kan gjøres?*
 - Utvikle og videreføre tiltak som fremmer eie av egen bolig (ulike modeller)
 - Tiltak som kan bedre økonomisk handlingsrom -> f.eks. kvalifisering- og jobbtilbud til innvandrerkvinner
 - Krav i utbyggingsprosjekter om andel til vanskeligstilte – jevnlig dialog med utbyggere

a) Motstridende interesser ved fysiske forhold (forts)

Beholde det eldre bygningsmiljøet (beboere) vs. rive og bygge nytt (utbyggere)

- Kan (for mye) nybygging endre Strømsøs identitet?
 - Vil nye, høye bygårder dominere og det eldre bygningsmiljøet komme i «skyggen»?
 - Vil de store transformasjonsprosessene bidra til stor turnover i nærmiljøene grunnet anleggstrafikk, støy etc?
 - Fare for gentrifisering?
- Har innbyggerne og planmyndighetene de samme interessene i utvikling av stedet?
- Innbyggergrupper som prioriteres foran / til fordel for andre i utbyggingsprosjektene?

b) Sammenfallende interesser, men...

Lokal interesse for medvirkning for å ivareta nærmiljøet

- **Men** - opplever at de ikke når fram med innspill til kommunen
 - Peker på korte tidsfrister for uttalelser
 - Manglende kompetanse for «fagspråket»
 - Mister tillit?
- Manglende informasjonsdeling og samarbeid på tvers hemmer medvirkning og engasjement

Hva kan gjøres for å styrke samarbeid og medvirkning?

- Utvikle deltakerkultur og kontinuerlig utveksling av kunnskap, informasjon, ideer og erfaringer
 - Samarbeide med skolene (ungdom), bruke videospill, bruke opplæringsarenaene
- Samle ulike aktører til felles diskusjon og idémyldring
- Ha en offensiv omdømmebygging som forener og skaper felles stedstilhørighet
- Være tidlig ute med (små) synlige tiltak -> viser at innbyggerne tas på alvor

c) Sammenfallende interesser

Å løse sosiale utfordringer

- Utenforskap
 - Sosialt utenforskap (ensomhet)
 - Digitalt utenforskap
 - Økonomisk utenforskap
 - Gjelder alle aldersgrupper, uavhengig av landbakgrunn
- **Strategier som kan redusere utenforskap**
 - Videreutvikle tilbud om norsk-kurs, praktisk læring og digital kompetanse
 - Utvikle nettverk i lokalmiljøet som styrker foreldrerollen
 - Videreutvikle lokal deltakelse og frivillighet, med særlig fokus på unge
 - Flere møtesteder for eldre (de er ofte glemt i områdesatsinger)

Hvordan bruke funnene og få gode effekter til å vare?

- Vellykkede tiltak bør etter hvert over i bydelens ordinære drift
 - Særlig tiltak til barn, unge, fam. med innvandrerbakgrunn
 - Sette av midler til drift og vedlikehold
- Sørge for erfaringsoverføring (kontinuitet) blant de som har ansvar for tiltak
- Opparbeide og vedlikeholde relasjoner til frivilligheten i nærmiljøet
- Satse på informasjon om det som skjer både lokalt og regionalt
 - Kan aldri informere nok om tilbudene lokalt

Sammenheng mellom tiltak og erfart endring?

- Kan se sammenheng når
 - beboernes narrativer er positive – «det skjer noe»
 - (fysiske) tiltak blir tatt i bruk av ulike grupper
- Men kan skyldes endringer i omgivelsene som ikke kan tilskrives områdeløft
- Samspillseffekter – vanskelig å isolere enkelt-tiltak fordi de påvirker hverandre positivt, det er summen som gir positive effekter
- Ikke-intenderte effekter
 - Både positive og negative
- Kan vi si noe om måloppnåelse på sikt?
 - Vanskelig å gjøre noe med levekår med denne tilnærmingen, men kan gjøre noe med livskvaliteten

Hva kan forventes av endringer i programperioden?

- En lokal områdesatsing kan ikke forventes å løse de store levekårsutfordringene i de mest utsatte områdene alene
 - F.eks. beboeres tilknytning til arbeidslivet, inntekt eller trangboddhet
 - Er avhengig av den nasjonale politikken og et lengre tidsperspektiv
- Målene om fysiske og sosiale nærmiljøkvaliteter er mer oppnåelig
 - Kan bidra til et inkluderende lokalsamfunn
 - Bidra til å styrke beboernes ressurser og mulighetsrom ->
livskvalitet

OSLOMET

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN!

MARIT.RUUD@OSLOMET.NO

STORBYUNIVERSITETET
OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY